



de raadsfracties van SP, D66, PvdA en GBS
Raadhuisplein 1
9501 SZ

uw kenmerk
uw brief van
ons kenmerk
bijlagen
onderwerp

Z-21-091570/D/21/223428
diversen
beantwoording schriftelijke vragen -

Stadskanaal 21 september 2021
Datum verzending 21 september 2021

Geachte raadsleden,

Inleiding

Op grond van artikel 50 van het reglement van orde heeft u een 14-tal schriftelijke vragen gesteld over de jeugdhulp. Met deze brief beantwoorden wij uw vragen. Zoals gebruikelijk doen wij dat door elke vraag te herhalen in onze antwoordbrief en per vraag en soms een combinatie van twee vragen, het antwoord er direct onder te formuleren. Gezien de achterliggende complexiteit en (mogelijke) omvang van de antwoorden op uw vragen willen daaraan voorafgaand graag een aantal inleidende opmerkingen maken.

Wij onderschrijven uw opmerking dat het jeugdzorgsysteem behoorlijk complex is georganiseerd. Net als de overige zorgsystemen overigens. Zoals u weet zijn we lokaal en regionaal gestart met een heroriëntatie op de huidige inkoop van alle vormen van jeugdhulp en de onderlinge samenhang daartussen. Een belangrijke overweging hierbij vormt het doel om de inkoop en het contractbeheer te vereenvoudigen en deels wellicht dichter bij de individuele gemeenten te beleggen. We zullen in dit traject rondom de vernieuwde inkoop ook de raad blijven betrekken en we verwachten dat binnen dit proces ook belangrijke onderdelen van uw schriftelijke vragen daar nader aan de orde gaan komen. Dat zou bijvoorbeeld kunnen in een raadsinformatieavond, vergelijkbaar met de eerdere (jaarlijkse) bijeenkomsten over de jeugdhulp.

Het huidige inkoopproces en het contractbeheer zijn specialistische taken die we daarom doelbewust hebben belegd bij een regionale deskundige en gespecialiseerde partij; de RIGG. Wij sturen als Groninger gemeenten de RIGG aan op inhoudelijke en financiële hoofdlijnen en waar nodig op bijzonderheden.

We bepalen de taken en het budget, maar we staan bewust wat op afstand als het gaat om de dagelijkse reguliere werkzaamheden van de RIGG. Het signaleren van- en handelen bij-, wachtlijsten en opvallende winsten (omzetten) maakt onderdeel uit van die taken van de RIGG en komt bijvoorbeeld aan de orde bij de contract- en voortgangsgesprekken die de RIGG heeft met de aanbieders.

We hebben via de RIGG afspraken met vele aanbieders van Jeugdhulp en we kennen tientallen verschillende jeugdhulpproducten. Er zijn aanbieders van hulp die niet alleen voor de Groninger gemeenten werken, maar ook voor andere opdrachtgevers of vanuit andere wetgeving dan de jeugdwet. Antwoorden per aanbieder op vragen over wachtlijsten en winsten zijn te geven en deze info wordt indien nodig ook gebruikt door de RIGG in de voorbereiding op de contractgesprekken die ze voeren. Het is echter zeer tijdsintensief om deze gedetailleerd uit te laten zoeken voor alle jeugdhulp en alle jeugdhulpaanbieders.

1. Hoeveel jeugdzorgaanbieders zijn er op dit moment gecontracteerd door de gemeente?

Op dit moment zijn 263 jeugdhulpaanbieders door de RIGG gecontracteerd voor de Groninger gemeenten en er zijn dus ook 263 aanbieders voor Stadskanaal beschikbaar. Het betreft alle regionaal ingekochte jeugdhulp, dus ook crisishulp, gesloten jeugdhulp, Gecertificeerde Instellingen en niet-cliëntgebonden voorzieningen.

2. Hoeveel jeugdzorgaanbieders waren gecontracteerd door de gemeente in de jaren 2014 tot en met 2021, graag uitgesplitst per jaar?

De gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de jeugdhulptaken en de RIGG bestaan sinds 2015; gegevens over 2014 hebben we daarom niet beschikbaar. Mede om een zo eenvoudig mogelijke overgang van de jeugdhulp naar gemeenten mogelijk te maken in de eerste periode na 2015, hadden we tot 2017 minder contractpartners dan vanaf 2018. Deze ruim 30 aanbieders maakten overigens wel veelvuldig gebruik van onderaannemers. Op deze onderaannemers was minder zicht, mede daarom worden aanbieders vanaf 2018 veelal rechtstreeks gecontracteerd.

Jaar	Totaal aantal gecontracteerd RIGG	Aantal actief in Stadskanaal
2015	30	-
2016	34	-
2017	32	26
2018	198	69
2019	214	87
2020	243	109
2021	263	91 (tot 1-9-'21)

3. Welke eisen worden er gesteld aan (nieuwe) jeugdzorgaanbieders?

De Jeugdhulp wordt onderverdeeld in een groot aantal producten. In het productenboek staan per product de eisen beschreven waaraan de aanbieder, de hulpverleners en de hulpverleningsmethoden moeten voldoen. Jeugdhulpaanbieders dienen gebruik te maken van zgn. 'evidence-based' en 'practice-based' methodieken zoals beschreven bij de databank 'effectieve jeugdinterventies' van het NJI, het 'Kenniscentrum Kinder- en jeugdpsychiatrie', het 'Kenniscentrum LVB' of een vergelijkbaar onafhankelijk kennisinstituut.

Bijlage 1: Het productenboek voor aanbieders

Bijlage 2: Vereisten en voorwaarden aan uitvoering door Jeugdhulpaanbieders 2022

4. Hoeveel winst wordt er gemaakt door de door de gemeente gecontracteerde jeugdzorgaanbieders? Graag in bedrag en percentage van de omzet uitgesplitst per zorgaanbieder. Om een volledig antwoord te kunnen geven op deze vraag zou dit door de RIGG uitgezocht moeten worden voor de eerder genoemde 263 aanbieders. Dat kan (tot op bepaalde hoogte) maar is zeer tijdsintensief. Bijgevoegde link geeft informatie van het ministerie van VWS over de jaarverslagen en jaarrekeningen van de jaarrekeningplichtige jeugdhulpaanbieders.
<https://digimv8.desan.nl/archive/search>

5. Houdt de gemeente de wachtlijsten bij voor jeugdzorg? en 6. Hoeveel kinderen staan er op dit moment in onze gemeente op een wachtlijst voor jeugdzorg?

We houden geen standaard wachtlijsten bij als gemeente bij de 263 aanbieders en we hebben geen totaaloverzicht voor onze gemeente.

Het CJGV werkt met verdeellijsten om het werk te plannen. Gedurende de zomervakantie lopen de aantallen altijd ietsje op. Op 2 september staan er 14 cliënten op de verdeellijst "allround" en 7 op die van de veiligheidsconsulenten. Spoedzaken worden uiteraard wel direct opgepakt.

Wachttijden en wachtlijsten wil niet zeggen dat er dan niets gebeurt. Er zijn meerdere definities en vormen van wachtlijsten. Soms is er eerst meer informatie en afstemming nodig. Ook kunnen wachttijden op verschillende momenten in een proces optreden, binnen en buiten onze invloedssfeer. Signalen van wachtlijsten proberen wij wel door te geleiden of te (laten) adresseren. Uitgangspunt is dat spoedeisende zaken doorgang dienen te vinden. Belangrijk om te constateren is ook dat als een jongere op een wachtlijst staat, dat dit niet wil zeggen dat deze jongere geen passende (andere) hulp krijgt.

De inspectie Gezondheidszorg en Jeugd heeft het afgelopen jaar landelijk de Jeugdhulpregio's geïnstrueerd om voor de meest kwetsbare jongeren, vaak vallend onder verantwoordelijkheid van jeugdbeschermingsinstellingen, in ieder geval direct een casemanager beschikbaar te hebben en passende hulp te organiseren. Onze regio voldoet aan deze opdracht van deze inspectie voor deze groep.

Zoals eerder opgemerkt; wachtlijstproblematiek komt aan de orde in de (contract)gesprekken die de RIGG regulier voert met de aanbieders. Gemeenten kunnen vanuit hun eigen ervaringen input leveren voor deze gesprekken en dat doen we ook.

De jeugdwet is een zogenaamde "openeinderegeling". De beschikbare financiële middelen van de gemeenten vormen daardoor geen obstakel bij het eventueel ontstaan van wachtlijsten. De Jeugdwet kent daarnaast een zelfstandige bevoegdheid toe aan artsen en Gecertificeerde Instellingen (GI's) om hulp in te (laten) zetten. De indicering en het casemanagement van jeugdhulp vinden voor een belangrijk deel dan ook plaats via artsen en GI's. Vanuit die zelfstandige rol zoeken ook artsen en GI's naar de best passende hulp en bewaken zij de voortgang. Afwegingen rondom eventuele wachttijden en de beschikbaarheid van hulp horen daar ook bij.

7. Wat is de wachttijd voor 0de-, 1e- en 2e-lijnszorg?

Onder nuldelijnszorg wordt vaak de informele, zelf georganiseerde ondersteuning via het gezin, familie, vrienden, scholen, kerk, buurt, sportvereniging, etc. verstaan. Hier is geen sprake van wachttijden, maar veel meer van beschikbaarheid en geschiktheid. Als gezinnen het zelf weten op te lossen hebben wij geen zicht op wachttijden.

Onder eerstelijnszorg zouden we de algemeen toegankelijke voorzieningen van bijvoorbeeld Welstad, de GGD en VeiligThuis Groningen (VTG) kunnen verstaan. Deze organisaties subsidiëren wij vaak via meer algemeen geformuleerde opdrachten. Bij wachttijden is het aan de betreffende organisaties om daarop te handelen en keuzes te maken. Wanneer deze keuzes leiden tot knelpunten treedt men hierover in gesprek met de gemeente(n). De subsidie van VTG is daarom de afgelopen jaren bijvoorbeeld een aantal malen verhoogd, maar ook werkprocessen zijn aangepast om wachttijden te verkorten.

De tweedelijnszorg is de geïndiceerde jeugdhulp; van licht en ambulant tot complex en intramuraal. In ons inleidende antwoord en bij de vragen 5 en 6 zijn we nader op ingegaan op de relatie met de wachtlijsten.

8. Wat is het tekort ten opzichte van het door de landelijke overheid beschikbaar gestelde bedrag voor jeugdzorg?

Zowel aan de inkomsten als aan de uitgavenkant is niet nauwkeurig te bepalen wat specifiek door het Rijk aan jeugdhulp aan Stadskanaal wordt uitgekeerd en sec aan deze taak wordt uitgegeven. Dat komt omdat:



- De uitkering sinds 2019 is ondergebracht in de Algemene Uitkering, waarbij de middelen lokaal niet meer te onderscheiden zijn naar de verschillende taken.
- We al een CJGV hadden, die al voor 2015 taken verrichtte op de grens van geïndiceerde jeugdhulp en voorliggende indicatie vrije hulp. Bijvoorbeeld het gebied van veiligheid, huiselijk geweld, pedagogische ondersteuning, woonbegeleiding, gezinscoaches, extra inzet jeugdarts, onderwijsachterstanden, etc. Hierdoor treedt een vermenging op van beschikbare taken en middelen samen met de nieuwe jeugdwettaken en de hieraan gerelateerde middelen vanuit bijvoorbeeld de oude decentralisatie uitkering CJG, OGGZ/MO middelen van de centrumgemeente Groningen en de middelen beschikbaar vanuit de nieuwe Jeugdwet.

Beide hierboven genoemde oorzaken zijn eigenlijk conform de bedoelingen van het Rijk met de decentralisaties; namelijk om meer naar het gehele gezin en de leefomgeving te kijken en minder naar afzonderlijke beleidskolommen en budgetten.

De hoogte van het tekort en de wijze van berekening ervan, zijn onderdeel van een langlopende, grotere en een nog niet afgeronde discussie tussen de Nederlandse gemeenten en het Rijk. Volgens het onderzoek dat adviesbureau AEF heeft uitgevoerd kwamen gemeenten in 2019 tussen de € 1,6 en € 1,8 miljard tekort om op een goede manier Jeugdhulp te kunnen bieden.

Het Rijk heeft voor 2021 inmiddels € 613 miljoen extra middelen beschikbaar gesteld, waarvan € 493 miljoen via het gemeentefonds. Voor onze gemeente gaat het om een bedrag van € 1.095.000,00.

Gemeenten echter hebben gezamenlijk gesteld dat het tekort landelijk 1,9 miljard bedraagt. Na een arbitragezaak via de VNG is voor 2022 vooralsnog ongeveer 1,6 miljard extra toegezegd (nog steeds incidenteel). Voor Stadskanaal zou dat gaan om € 4.010.000,00 extra in 2022. Hiervan is € 750.000,00 al verwerkt in de begroting. Het gaat zowel voor 2021 als voor 2022 om incidentele middelen. Bij de begroting zullen we u informeren wat dit voor de financiële positie van onze gemeente doet – en in hoeverre ons totale tekort is afgenomen.

9. Hoe wordt het tekort opgelost? Met bezuinigingen, aanvullen uit de algemene reserve of anders?

Met de uitspraak in de arbitragezaak (zie antwoord 8) is erkend dat de tekorten van de gemeenten op het jeugdhulpbudget voor een substantieel deel ook worden veroorzaakt door een tekort aan inkomsten i.p.v. voornamelijk door (te) hoge uitgaven.

Het tekort voor 2021 en 2022 valt lager uit door (tijdelijke) aanvullende middelen van het Rijk. Het resterende tekort wordt gedekt binnen het totaal van de begroting. Een eventueel gerealiseerd rekeningtekort wordt uit de reservepositie van onze gemeente gedekt. Om het tekort zoveel mogelijk te beperken wordt door alle medewerkers die de jeugdhulp geven en organiseren telkens gewerkt volgens het uitgangspunt van de meest efficiënte adequate voorziening. Daarnaast is de taskforce Jeugd nog steeds aan het werk met het uitvoeren van alle acties die kosten dempend werken.

10. Welke eisen over a) arbeidsvoorwaarden, b) kwaliteit van zorg en c) toegestane winst worden gesteld in de inkoopvoorwaarden?

De vragen 10a en 10b en zijn aan de orde geweest bij de beantwoording van vraag 3.

Er worden door de RIGG geen aparte of eigen contractuele eisen over de toegestane winst gesteld in de inkoopvoorwaarden Open-House. Signalen en bijzonderheden over omzet en winst in relatie tot de geleverde producten en daaraan gestelde eisen, komen bij de contractbeheerbesprekingen door de RIGG met aanbieders wel aan de orde en kunnen leiden tot aanpassingen, maatregelen en nadere afspraken.

11. Is onze gemeente verplicht om volgens Europese procedures aan te besteden? 12. Op welke manier koopt onze gemeente jeugdzorg in? Aanbesteden, inbesteden, open house, subsidie of anders?

Omdat de RIGG nu voor een groot deel nog inkoopt via de Open House systematiek en iedere geschikte aanbieder daardoor in principe kan toetreden, is Europese aanbesteding in de bestaande inkoop situatie nog (bijna) niet aan de orde. De vraag of we de toekomstige in te kopen jeugdhulp (gedeeltelijk) Europees moeten gaan aanbesteden is onderdeel van het huidige proces waarin de Groninger gemeenten gaan bepalen hoe ze vanaf 2022 de lokale en regionale jeugdhulp opnieuw gaan inkopen. De wijze van aanbesteden of subsidiëren of nog andere mogelijkheden om in te kopen, hangen samen met nog te maken inhoudelijke (lokale en regionale) afwegingen en keuzes.

13. Hoe groot is het totaalbedrag dat is uitgegeven aan (overhead/personeel) kosten die u heeft moeten maken om de jeugdzorg te kunnen uitvoeren? 14. Hoeveel procent van het Kanaalster jeugdzorgbudget en tijd wordt o.a. als gevolg van protocollen, administratieve regels, rapportageverplichtingen en controle aan coördinatie besteed?

Veruit het grootste deel van de overhead- en personeelskosten komen voor rekening van de uitvoerende jeugdhulpaanbieders. Zij krijgen vaak een vergoeding op basis van een uurprijs gerelateerd aan de daadwerkelijke ingezette hulp (Open House). De overheadkosten die

door hen gemaakt worden, zijn onderdeel van de eigen interne bedrijfsvoering, verschillen per jeugdhulpaanbieder en worden niet apart door ons bepaald of vergoed.

Een substantieel deel van onze overheadkosten worden gemaakt bij de RIGG. Het gaat voor Stadskanaal om een bedrag van € 215.000,- in 2021.

De formatie van het gehele CJGV bedraagt afgerond 20 fte in 2021. Het betreft hier een combinatie van indicatiestellingstaken, administratie, coördinatie, kwaliteitsbewaking, leerplicht, maar ook concrete hulpverlening/casemanagement/preventiemedewerker.

We beschikken over iets minder dan 2 fte aan beleidsmedewerker specifiek voor het oude en nieuwe jeugdbeleid samen (inclusief delen van het onderwijsbeleid, huiselijk geweld, leerplicht, AZC, etc.). Binnen de overige adviesteams van de gemeente wordt ook tijd aan jeugdhulp besteed. Deze inzet maakt veelal echter integraal onderdeel uit van de reguliere beschikbare capaciteit en werkzaamheden.

We verwachten dat het begrotingsonderzoek dat nu uitgevoerd wordt voor de gehele gemeente i.v.m. onze algehele financiële positie, ook nadere info en inzichten gaat opleveren over dit gemeentelijke deel.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders

de heer G.J. van der Zanden
secretaris

de heer K. Sloots
burgemeester